

Vreemde snuiters in Wageningen! Een raadsel opgelost.

Door Erwin van Maanen, Maurits Gleichman en Robert Keizer

Inleiding

Al lange tijd worden er 'marters' waargenomen aan de oostkant van Wageningen. Zo is al een tijdje bekend dat de boommarter zich op de Wageningse Berg voortplant, specifiek op het landgoed Oranje Nassau's Oord en in de Boswachterij Oostereng. Tevens zijn er vooral vanaf het jaar 2000 zichtwaarnemingen van boommarters in het Arboretum Belmonte en het aan de wijk Hamelakkers grenzende universiteitscomplex De Dreijen. De laatste jaren zijn er ook zichtwaarnemingen uit tuinen in de bosrijke wijk Wageningen-Hoog (foto 1). Daarnaast zijn boommarters diverse malen bij Wageningen als verkeersslachtoffers gevonden, vooral op de N225 (zie figuur 1). In 2005 werd zelfs een boommarternest met twee jongen aangetroffen in het bos achter het verlaten voetbalstadion op de Wageningse Berg. Je zou hieruit kunnen concluderen dat boommarters de groene rand van Wageningen bepaald niet schuwen.

Foto 1. Boommarter op een voederplatform voor eekhoorns in een tuin aan het Papenpad in Wageningen Hoog, 30 november 2010 om 12.30 uur. Het dier at van pindakaas. Courtesy of mister H. Daniels.

Maar sporadisch zijn er de afgelopen vier jaar ook steenmarters als verkeersslachtoffer in en bij Wageningen gevonden, en waargenomen tussen Arnhem en Wageningen. Deze soort was tot dusver echter niet als gevestigde en voortplantende soort voor Wageningen e.o. vastgesteld. Toch gaan er al enkele jaren verhalen rond van bewoners die een zekere overlast ondervinden van vreemde snuiters in de wijk Hamelakkers (vanouds ook wel bekend staand als de 'Sahara') op de Wageningse Berg (figuur 1). Dit is een oudere villawijk (oudste deel dateert uit de jaren '20 van vorige eeuw) met brede straten en goed ontwikkelde tuinen, maar minder bosrijk dan Wageningen-Hoog.

Tabel 1 geeft een overzicht van de bekende waarnemingen van ‘marters’ in en bij Wageningen oost in de periode 2000-2010, verzameld door Maurits Gleichman, Robert Keizer en Henri Wijsman.

In 2010 culmineerden de buurtroddels in de Sahara over de vreemde snuiters in een nogal hilarisch taalgebruik. Zo werd gesproken in bewoordingen als “gestommel in de nacht”, “knagende geluiden”, “verdwijnd pluimvee”, “een omeletje in m’n motor”, “een raar over de straat schietend dier” en “plots overstuur rakende honden en katten”. De indringer zou zelfs “aanstichter van een brand kunnen zijn geweest”. Een voorbeeld van correspondentie tussen bewoners:

“De afgelopen dagen heb ik een bijzondere ontdekking gedaan: een illegaal had zich op mijn zolder verschanst. Onder mijn dakpannen zat een marter, tezamen met de overblijfselen van zijn nachtelijke escapades, een stuk konijn en een halve vogel..... Ik weet niet of jullie nog weten hoe het bij de bunzings ruikt in de dierentuin? Die lucht kwam ook tevoorschijn toen de eerste dakpan er afging. De dag ervoor had ik al een vreselijk gerommel/stommel gehoord en ook 's nachts was het alsof er iemand op zolder aan het klussen was. Niet een erg prettige ervaring als je alleen thuis bent, maar gelukkig is het geluid van rondscharrelende muizen mij niet vreemd en daar leek het heel erg op, alleen wel 20 x zo hard! “

Het leek allemaal erg op de verhalen rond de steenmarter in het oosten des lands (Van Maanen & Hoksberg 2008).

Naar aanleiding van de berichten is door Maurits Gleichman, die in de Sahara woont en goede contacten onderhoudt met de buurtbewoners, het initiatief genomen om uit te zoeken om welke marters het nu daadwerkelijk gaat met de hamvraag; zijn dit boom- of steenmarters, of gaat het wellicht om beide soorten? In eerste instantie werd door enkele deskundigen namelijk vermoed dat het louter om boommarters zou gaan in verband met de waarnemingen en vondsten van deze soort bij de Sahara (de arboreta), de Wageningse Berg en het meer bosrijke Wageningen-Hoog. Anderen dachten aan de hand van de gedragingen rondom huizen en auto’s dat er wel eens steenmarters in het spel zouden kunnen zijn. Steenmarters en de overlast die ze (‘auto- en huismarters’) kunnen veroorzaken zijn echter vooral bekend uit het oosten van het land en men hield nog geen rekening met het langzaam oprukken van de soort naar het westen. Toch bleef de overlast merkwaardig, omdat lastige en schade berokkende boommarters hier op de Zuid Veluwe amper of niet bekend zijn, en ook elders niet. De deskundigen konden het er niet over eens worden en er werd zelfs gewed om de uitkomst. Kortom, het werd tijd om dit raadsel op te lossen.

Tabel 1. Overzicht van waarnemingen en vondsten van boommarter, steenmarter en ‘marters’ (spec) in de groene oostrand van Wageningen 2000-2010, exclusief dieren die dieper in de bossen van Oranje Nassau’s Oord zijn gezien.

Soort	Datum: soort waarneming en locatie in Wageningen	Waarnemer(s) of bron
Boommarter	Juni 1993: Op warme dag komt een marter drinken bij pas aangelegde vijver in achtertuin grenzend aan De Dreijen. Diedenweg 25, Sahara.	W. J. Bosch
Marter	Jaar 2000: klachten over een marter in een villa met rieten dak (gat in het dak, maar geen dieren binnen) aan Gen. Foulkesweg 100 vlakbij het Arboretum Belmonte en Hotel De Wageningse Berg, Sahara. Rond hetzelfde jaar werd enkele ochtenden in het voorjaar een marter in de oksel van een Amerikaanse eik gezien bij de oost-	N. Derksen-de Metz K. de Jong via M.Gleichman

Soort	Datum: soort waarneming en locatie in Wageningen	Waarnemer(s) of bron
	ingang van het Belmonte Arboreteum, op 50 m van de voornoemde locatie.	
Boommarter	02-08-2004 (17.00 uur): naar beschrijving een boommarter in een den, met lichte bef, donkerbruin, weinig staart, mogelijk een jong dier. Nabij het Arboretum.	Via R. Keizer
Boommarter	20-10-2004: overdag gezien in een els van De Dreijen, grenzend aan achtertuin van Diedenweg25, Sahara.	W. Bosch, H. de Nie en L. Huitzing
Boommarter	07-11-2004: gezien jagend in Arboretum De Dreijen .	B. Schaap
Boommarter	Mei 2005: doodgereden lacterende moeder op de Gen. Foulkesweg, vlakbij de watertoren op de Wageningse Berg. Een zoektocht op 20/05 leverde een nest op met twee dode jongen bij het voetbalstadion op de Wageningse Berg. (Bij Alterra gebracht).	R. Keizer e.a
Marter	April 2005: Tijdens een excursie van de Bergcommissie werd een marter waargenomen in het bos op de Westberg, een onderdeel van de Wageningse Berg (tussen de Westbergweg en de Holle Weg).	R. Veldman via W.J. Bosch
Boommarter	13-09-2006: duidelijke waarneming van een boommarter. Hollandse weg 159, Wageningen Hoog.	R. Vermoolen, R. & E. Goldbach, en R. Keizer
Marter	16-10-2006: overstekend over de Gen. Foulkesweg.	Van Breemen-Wit
Marters	2006: marters gezien door studenten op zomerse avonden en nachten in de tuin van een studentenhuis en bij vereniging Unitas aan de Gen. Foulkesweg.	Via T. Hofmeester
Marter	Begin 2007: een "prachtige grote marter met witte buik over het dak zien lopen" en twee jonge marters die op het balkon vochten. Gestommel onder het dak van de aanbouw en draden van spotverlichting doorgebeten. Englaan 22, Sahara.	H. Meyer
Marter	2007: onder rieten dak met schade, Hamelakkerlaan 17, Sahara.	R. Fierst via M. Gleichman
Marter	2007: leidingen van de airco van auto zijn beschadigd, ook zichtwaarneming in tuin. Gen. Foulkesweg 107, Sahara.	M. Daane via M. Gleichman
Marter	2007: onder het rieten dak met schade en bougiekabels van de auto zijn beschadigd, incl. prooiresten onder motorkap (merel en duif). Gen. Foulkesweg 109, Sahara.	A. Posthumus via M. Gleichman
Marter	2007: schade aan een auto (doorgebeten bougiekabel en weggerukte isolatie), Edelmanlaan, Sahara.	Onbekende via Sim Broekhuizen
Marter	2007: onder het rieten dak met veel schade en gestommel incl. omvallende koffers op zolder, Belmontelaan 1, Sahara.	R A.M. Sonneveld via M. Gleichman
Marter	2007: schade aan auto's. Een uit de boom gevallen marter herstelde zich snel. Gen. Foulkesweg 99A en 103, Sahara.	Onbekenden via M. Gleichman
Marters	Voorjaar 2008: Vanaf het uitzichtpunt in het Belmonte Arboretum werden 's morgens vroeg twee spelende jonge marters gezien.	M. Daane via M. Gleichman
(Boom)marter	15-07-2008 (18.00 uur): de N225 overstekend bij het waterpompstation, onderaan de Wageningse Berg.	D. Wammes
(Boom)marter	15-07-2008 (08.25 uur): een donker en vrij klein dier vlak voor de fiets overstekend op de Bosrandweg aan de noordkant van de N225.	M. Gleichman
Marter	01-10-2008: onder rieten dak aan de Veerweg 133.	Van der Venne via R. Keizer
Boommarter	27 juni 2009: dood gereden moertje op de N225, Wageningse Berg. Dit moertje had jongen op Oranje Nassau's Oord. (Bij Alterra gebracht).	K. van der Velde
Marter	Augustus 2009: verwijdering van veel stinkende prooiresten (konijnen) onder een pannendak, Diedenweg 31, Sahara,	Jansen via M. Gleichman

Soort	Datum: soort waarneming en locatie in Wageningen	Waarnemer(s) of bron
	grenzend aan de Dreijen.	
(Steen)marter	Begin oktober 2009: 's ochtends een capriolen makende marter in een boom in de achtertuin, springend van ene tak op de andere, en dan verdwijnend uit zicht via de carport. Een dier met "witte bef en donkere poten". Gen. Foulkesweg 82, Wageningen.	Fam. Stumphius via M. Gleichman
Steenmarter	10-07-2009: doodgereden ram. Gevonden langs Gen. Foulkesweg op het gazon van Arboretum de Dreijen, tegenover "Het Depot". (bij Alterra).	E. Gleichman
(Steen)marter	Begin oktober 2009: Forse kabelschade aan auto. Tevens resten van een konijn onder de motorkap aangetroffen. Hesselink van Suchtelenweg.	Onbekenden via V. Stumphius
Marter	Winter 2009/2010: op zolder met gestommel Ericaplein 1, Sahara.	N. de Pater
(Boom)marters	Meerdere waarnemingen op 22-11-2009, 11-12-2009, 8-4-2010, 25-4-2010, 25-6-2010, 5-7-2010, 18-7-2010 en 27-9-2010: meerdere "boommarters" die pinda's voor eekhoorns wegsnoepen in een tuin aan de Reeënlaan 1, Wageningen Hoog.	A.Kamphorst
(Steen)marter	Voorjaar 2010: Een fazantenei onder de motorkap van een auto. Veerweg 99. Ook bij twee andere adressen langs de Veerweg zijn fazanteneieren onder de motorkap aangetroffen.	L. Oldenkamp via M. Gleichman
Steenmarter	27-03-2010: moertje dood gereden op de N225 bij het waterpompstation onderaan de Wageningse Berg (bij Alterra).	W.J. Bosch via M. Gleichman
(Steen)marter	29-05-2010 (06.30 uur): forse marter (♂?) die in een holle wilg in wilgenbosje in de uiterwaard tegenover Veerweg nr. 133 een spreuwenest aan het plunderen was. Kenmerken waren een "lichte/roze neus en doorlopende lichte bef".	M. Gleichman
Marter	Mei 2010: luidruchtige marter op zolder incl. prooiresten (konijn en vogel), Ericalaan 4, Sahara.	G. Douw
Steenmarter	2010: twee marters die uit het dak komen en doordringende geur in onderliggende kamer. Diedenweg 19, Sahara.	Mw. T. Tarenskeen
(Steen)marter	14-08-2010 (23.30 uur): overstekend op Belmontelaan en oprit op richting vervallen garage. Op 15/08 (23.00 uur) rond deze locatie veel "kabaal en gekrijs". Sahara.	M. Gleichman
Boommarter	30-11-2010 (12.30 uur): boommarter op een "feeder" voor eekhoorns in een achtertuin aan Papenpad 11a in Wageningen Hoog (foto 1).	H. Daniels
Boommarter	2010: Doodgereden exemplaar werd gevonden langs de N225 ter hoogte van Numico/Danone. (bij Alterra).	H. Lammertsma via W. Dimmers
Boommarter	2010: Eveneens doodgereden exemplaar, gevonden nabij vorige plek langs N225. (Bij Alterra)	Onbekende via W. Dimmers
Marter	Najaar 2010: Marter verplaatst zich door hoge beuken achter Gen. Foulkesweg 98, Sahara.	K.E. Wit via N. Derksen-de Metz.

Via een mailing aan de WBN is Erwin van Maanen ingeschakeld om met cameravallen meer klaarheid over de status van de Wageningse marters te krijgen. In overleg met bereidwillige bewoners en met enkele criteria om de trefkans te verhogen (zie onder) zijn op 11 juni 2010 drie camera's verdeeld over drie achtertuinen opgesteld. De locaties zijn: Diedenweg 19, Ericaplein 4 en Generaal Foulkesweg 109. Op of nabij deze locaties waren recentelijk marters waargenomen. Een lokstation met cameraval werd ingericht (zie Van Maanen dit nummer voor de werkwijze). Daarnaast zijn interviews afgelegd met de bewoners over hun ervaringen met de dieren. Mevrouw Tarenskeen van Diedenweg 19 vertelde

bijvoorbeeld vol verve dat een tweetal marters 's avonds van onder het pannendak van haar huis verscheen, en over de merkwaardige stank in de huiskamer en de vliegenplaag die daarop volgde.

Criteria voor het plaatsen van cameravallen in villawijk de Sahara:

- Grote rustige achtertuin
- Bomen of struiken voor bevestiging cameraval en lokstation aanwezig
- Honden afwezig
- Woning en/of tuin al eerder bezocht door marters
- Woningen vlakbij bij Ericalaan 4, waar het meest recent een steenmarter onder het dak werd gezien.

Resultaten

De camera's zijn iets langer dan een week opgesteld, onder doorgaans uitstekende weersomstandigheden; overwegend droog en niet al te warme avonden. Het lokmiddel (alleen pindakaas) werd bijgesmeerd door de bewoners zelf. De camera's deden hun werk en leverde de volgende beelden.

Steenmarters Generaal Foulkesweg en Belmontelaan

Op 11 juni 2010 werd allereerst om 23.02 uur, enkele uren na plaatsing van de camera, in de tuin van de familie Posthumus een steenmarter gefilmd. Hetzelfde dier, een moertje, verschijnt weer op 12 juni (01.01 uur) en at van de pindakaas tot 02.36 uur (foto 2). Om 02.53 tot 02.56 verscheen een vos, die ook van de pindakaas at (foto 4). Om 03.00 uur verschijnt het moertje weer. Om 03.09 uur zijn er drie steenmarters dartelend in beeld; twee jongen en de moer. Ze zijn duidelijk op hun qui-vive voor de vos of menselijke activiteit. Het moertje is herkenbaar door de driehoekige hap uit de punt van haar staart. Om 04.15 uur verdwijnen de marters. Op 15 juni (00.59 uur) verschijnt hetzelfde moertje weer; ook op 16 juni (01.00 uur) en ze komt een paar keer terug die nacht. Om 04.12 uur wordt ze voor het laatst die dag gefilmd. De volgende avond (16/06) is ze er weer (vanaf 21.24 uur) en op 23.39 is een van de jongen gefilmd. Op 19 juni (03.10 uur) verschijnt de vos weer. Naast steenmarters en vos zijn ook eekhoorn, egel en bosmuis gefilmd.

Foto 2. Familie steenmarters gefilmd in de tuin van de familie Posthumus aan de Gen. Foulkesweg-Belmontelaan in Wageningen. Links de moer ravottend met twee van haar jongen op 12 juni (03.09 uur) en dan alleen de moer op 16 juni (03.10 uur). Foto's: E. van Maanen.

Steenmarters Diedenweg 19

Op 15 juni 2010 werd om 23.31 uur in de tuin van mevrouw Tarenskeen een steenmarter gefilmd, die gulzig van de pindakaas eet. Dit dier kwam vervolgens op 16 juni (22.34 uur) en 17 juni (23.15 uur) weer langs. Op 18 juni (02.21 uur) verscheen dezelfde marter, kort daarop één voor één gevolgd door drie jonge marters (foto 3). Alle vier de steenmarters eten tot 02.58 uur driftig van de pindakaas. Een van de jongen komt om 03.15 uur nog even terug om de restjes weg te likken. De ochtend daarop (18/06) is er pindakaas bijgesmeerd en verschijnt 's avonds (21.32 uur) hetzelfde moertje weer, kort daarop gevolgd door haar trits jongen. Het moertje is herkenbaar aan haar keelpatroon en een driehoekige hap uit de punt van haar staart.

Ericaplein 2

Hier zijn geen steenmarters gefilmd, wel huiskatten, eekhoorn, egel, bosmuis en een grote bonte specht.

Discussie en conclusie

Betekenis filmbeelden

De films leveren onomstotelijke bewijs dat de 'lastige marters' in de wijk Sahara voortplantende steenmarters zijn! Uit goed zichtbare uiterlijke kenmerken (keelpatroon en hap uit de staart van de moer) en de opnametijd blijkt dat dezelfde steenmarters zowel aan de Gen. Foulkesweg als Diedenweg zijn gefilmd. Enig verschil is dat er aan de Gen. Foulkesweg maar twee jongen in beeld zijn gekomen (12 juni) in plaats van de voltallige drie. Het betreft dus in ieder geval een familie steenmarters, namelijk een moer met drie jongen en manlief zal niet ver uit de buurt zijn. Opmerkelijk is dat het moertje op 16 juni en 21.24 uur aan de Gen. Foulkesweg aanwezig was en dezelfde avond om 22.34 uur ook op Diedenweg 19. De afstand tussen beide locaties is ca. 500 meter. In korte tijd wist ze dus beide lokstations te bezoeken, nadat ze die kennelijk in haar uitstekende ruimtelijk geheugen had geprent.

Uit de verzamelde waarnemingen en de aanvullende informatie uit de interviews en correspondentie met de bewoners blijkt dat er al langer sprake was van overlast door marters in de Sahara. Zo beschrijft de heer Posthumus van de Gen. Foulkesweg dat hij al 4 jaar 'marters' op zijn erf heeft. De dieren hadden in 2007 al een keer onderdak gezocht achter de badkamer en daarbij het rieten dak beschadigd. De toegangsroute naar het dak is verholpen met het wegzagen van een aanpalende boom. Ook was er enige tijd geleden een marter in de motor van zijn auto geweest, waren de bougiekabels beschadigd en zijn daar prooien (duif en merel) achtergelaten. Verder werden in de tuin regelmatig marterkeutels gevonden. Vlakbij het huis van Posthumus staat een met klimop begroeid oude garage (restant van een voormalig koetshuis), waar de steenmarters waarschijnlijk momenteel hun onderkomen vinden. Daarmee was de overlast bij de familie Posthumus echter nog niet voorbij want na het onderzoek, laat in het najaar van 2010, werd het isolatiemateriaal tussen de motor en de cabine van de auto volledig door een automarter weggesloopt. Dit gebeurde ondanks de verkreukelde kippengaas-constructie die trouw onder de motor was gelegd, en door sommigen als remedie tegen automarters wordt aanbevolen. Ook vindt Posthumus nog steeds keutels in zijn tuin. Tevens wordt sinds kort bij zijn overbuurman (A. Sonneveld) aan Belmontelaan 1 de zolder opnieuw door een steenmarter bezocht; niet meer gebeurd sinds 3 jaar geleden het rieten dak geheel was vernieuwd!

Foto 3. Familie steenmarters buitelend over het hek met daarop gesmeerde pindakaas aan de Diedenweg 19, in Wageningen (18 juni, 02.30 uur). Foto's: E. van Maanen.

Bij Mevrouw Tarenskeen aan de Diedenweg 19 bleek bij inspectie door het bedrijf Trentelman, dat gecertificeerd is voor het oplossen van steenmarterproblemen, dat er inderdaad langdurig steenmarters in haar huis hadden gewoond. Er lagen veel latrines, prooiresten (o.a. ekster) en de marters konden door meerdere openingen onder het dak komen. Deze zijn dichtgemaakt en de marters zijn tot nu toe niet meer teruggekomen. Recent november 2010 zijn er wel meldingen van steenmarteractiviteit onder het pannendak van Diedenweg 31 (zes huizen verderop!). In dit huis is in 2008/2009 ook marteractiviteit geweest, met veel overlast o.a. veroorzaakt door prooiresten van konijnen .

Gezien de habitatkwaliteiten voor steenmarters in de wijk Sahara, is het niet verwonderlijk dat ze er gesetteld zijn. De wijk is namelijk breeduit en groen opgezet en biedt een veelheid aan voedsel in de vorm van etensresten van mensen, fruit, pluimvee, tuinvogels, en veel kleine zoogdieren waaronder muizen, eekhoorn en vooral ook veel konijnen in het nabij gelegen Arboretum Belmonte en het universiteitscomplex De Dreijen. De vele villa's met grote rustige tuinen bieden veel schuilmogelijkheid (dagrustplaatsen). Ruimten onder rieten daken blijken favoriet te zijn.

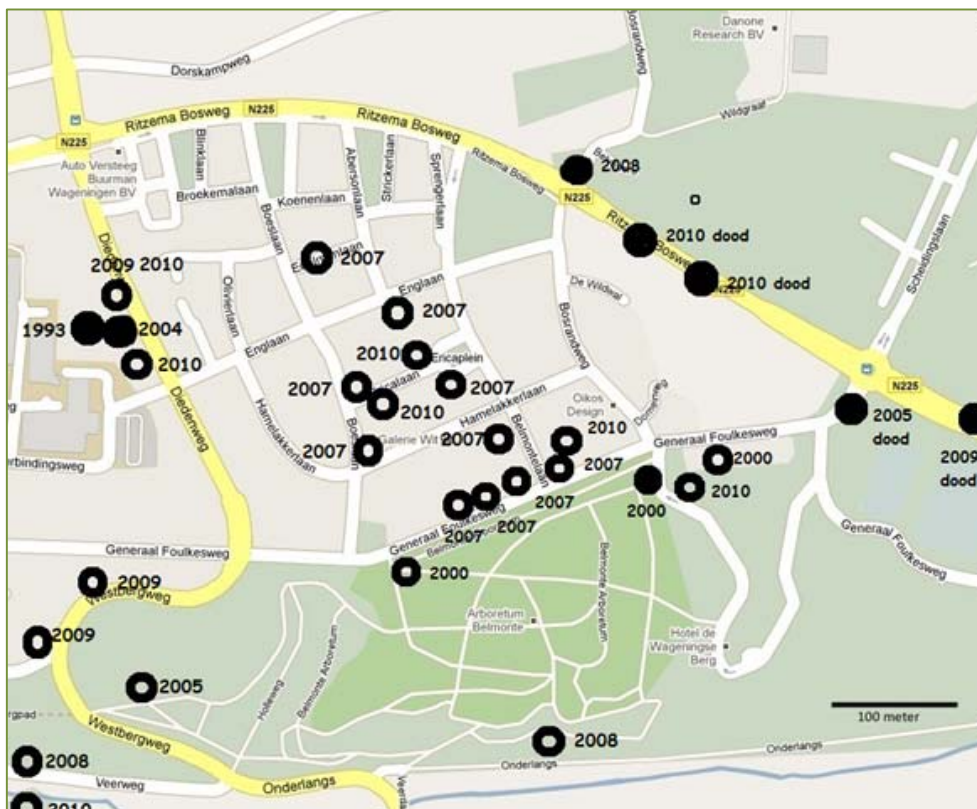
Foto 4. Ook een vos in de wijk Sahara (Gen. Foulkesweg-Belmontelaan) in Wageningen, 12/06, 02.56 uur.
Foto: E. van Maanen.

Verdere opmars van de steenmarter naar het westen

Steenmarters in Wageningen zijn dus een feit. Uit de waarnemingen met overlastmeldingen vanaf het jaar 2000 en later ook 'jonge marters' lijkt het er op dat steenmarters in en bij de wijk Sahara (Hamelakkers) al wel langer voorkomen en in de afgelopen jaren zich hier ook al hebben voortgeplant. Met dit als basis en meer steenmarters van buiten af zullen de dieren zich hoogstwaarschijnlijk verder door de stad gaan verspreiden, of is dit allicht al een tijd het geval. Recent komen er bijvoorbeeld ook steenmarter-indicatieve waarnemingen bij de uiterwaarden (langs de Veerweg) vandaan. In Wageningen-Hoog moet nog bevestigd worden of er naast boommarters ook steenmarters leven. Verder dient ook nog vastgesteld te worden of de boommarters hier ook vast voorkomen of er louter foerageren op de lekkernijen voor eekhoorns en tuinvogels, en mogelijk 's winters de warmte in huizen opzoeken vanuit het Oranje Nassau's Oord. Voorts sneuvelen er disproportioneel veel boommarters in de stadsrand van Wageningen, en dat lijkt tot dusver meer het geval te zijn dan voor steenmarters.

Nu er voortplantende steenmarters ver ten westen van de IJssel en ten noorden van de Rijn zijn vastgesteld, ligt het voor de hand dat ze zich allengs verder naar het westen toe zullen gaan uitbreiden, zeker naarmate er ook meer andere pionierende steenmarters vanuit het oosten binnendruppelen (diaspora). Naar verwachting zal dat eerst via de oudere dorpen en stadjes langs de Utrechtse Heuvelrug gaan verlopen, met Rhenen mogelijk als volgende halte, dan richting Leersum, enzovoort. De eerste geruchten of vermoedens van 'marters' bij de Blauwe Kamer en in Rhenen zijn er al (med. resp. C. Achterberg en I. Sloot), zelfs een melding uit Leersum. Wellicht zijn steenmarters hier al wel volop actief, maar door lage aantallen of onbekendheid bij de inwoners nog niet vastgesteld. In november 2010 werd bijvoorbeeld een steenmarter met een cameraval vastgelegd bij bouwlocatie Kernhem, langs de geluidswal van de A30, in Ede-Noord (med. T. Hofmeester/D.Lammertsma), zodat ook uitbreiding langs de westelijke rand van de Veluwe naar het noorden zich wellicht al afspeelt.

Figuur 1. Overzicht van marterwaarnemingen in de wijk Sahara en omgeving aan de oostzijde van Wageningen. Open stippen zijn marters (vermoedelijk steenmarters). Dichte stippen zijn zekere boommarters (veelal doodvondsten).

Voor het boommarteronderzoek betekent dit wederom dat richting het westen extra moet worden opgelet om verwarring tussen boommarter en steenmarter te voorkomen, zoals de onderhavige case in Wageningen. Burgers in het westen zullen ongetwijfeld overlast door huis- en automarters gaan ondervinden, waarop de media gretig zullen inspringen en waardoor de gemoederen hoog kunnen oplopen met de roep om bestrijding van deze beschermde diersoort. Op voorhand geven van voorlichting en aandragen van diervriendelijke en effectieve oplossingen kan onbegrip voor het dier wellicht temperen (Van Maanen & Hoksberg 2008; Broekhuizen *et al.* 2010). Voor steenmarteronderzoek is dit beslist een interessante ontwikkeling. Vooral voor beantwoording van de vraag of steenmarters tijdens kolonisering van een stad meer overlast veroorzaken dan na een mogelijke stabilisering van de populatie?

Het laatste nieuws van Maurits Gleichman op 18 december is:

Sneeuw op 't rieten dak biedt mooi de gelegenheid om te kijken of de marter nu inderdaad op Belmontelaan 1 zit. Belmontelaan 1 vormt samen met Hamelakkerlaan 44 een twee-ondereenkap huis. Zag zojuist dat er duidelijk sporen over het dak lopen en verdwijnen in een nis naast een dakkapel op Hamelakkerlaan 44. Ook staat er spar die tegen het dak aan schurkt, waarlangs het makkelijk is om op het dak te komen. Dit (hoek)huis staat al 2 jaar te koop en er woont een "antikraakwacht" in, die veel afwezig is. De buurman A. Sonneveld (Belmontelaan 1) had me al verteld dat de marter daar ergens naar binnen gaat en vervolgens ook op zijn zolder terecht komt. Belmontelaan 1/Hamelakkerlaan 44 is momenteel dus de behuizing van de steenmarter.

The story will continue.....

Dankwoord

Mw. T. Tarenskeen en de heren H. Wijsman, S. Broekhuizen, T. Hofmeester, S. Broekhuizen, A. Posthumus, G. Germing, W.J. Bosch en H. Daniels.

Geraadpleegde literatuur

Broekhuizen, S., D. Klees en G. Müskens 2010. De Steenmarter. De Zoogdierverseniging (Nijmegen) en KNNV Uitgeverij (Zeist).

Maanen, E. van & M. Hoksberg 2008. Samenleven met een vreemde snuiter in Deventer. Beheerplan voor het omgaan met steenmarterproblematiek. Rapport 07-110. EcoGroen Advies, Zwolle.

http://www.landschapov.nl/upload/downloads/Steenmarterbeheerplan%20Deventer_EcoGroen_juli%202008.pdf